Lausunto
24.1.2023

Eduskunnan perustuslakivaliokunnalle
PeV@eduskunta.fi

Asia: HE 274/2022 vp Hallituksen esitys eduskunnalle laeiksi saamelaiskäräjistä annetun lain ja rikoslain 40 luvun 11 §:n muuttamisesta

Enontekiön kunnanhallituksen lausunto

Enontekiön kunta lausuu saamelaiskäräjälain muuttamisesta seuraavaa: Enontekiön kunta pitää tärkeänä kaikkien kuntalaisten yhdenvertaisuuden harjoittaa omaa kieltään ja kulttuuriaan. Enontekiön kunnan mielestä kaikkien saamelaisten tulisi olla tasavertaisessa asemassa äänioikeuden ja identiteetin suhteen. Pelkkä kielikriteeri saamelaisuuden määritelmässä kaventaa perimää, ja poissulkee osan saamelaisista alkuperäiskansasta. Enontekiön kunnan mielestä myös valitusoikeus Saamelaiskäräjien päätöksistä Suomen oikeuslaitokseen tulisi ehdottomasti säilyttää myös uudessa laissa. Nykyinen luettelo saamelaiskäräjien äänioikeutetuista tulee säilyttää, eikä sitä pidä lähteä muuttamaan.

Tämän lisäksi Enontekiön kunta on edelleen sitä mieltä, että säännöstä viranomaisten neuvotteluvelvoitteesta ehdotetaan uudistettavaksi yhteistoiminta ja neuvotteluvelvoitteeksi. Enontekiön kunta ei pidä hyväksyttävänä nykyisen lain 9 § muutoksia neuvotteluvelvoitteen osalta eikä lakiesitystä koskien pykälää 9 § a, joka on osaltaan erittäin väljästi kirjoitettu esitys. Enontekiön kunta pitää nykyisessä laissa määriteltyjä neuvotteluvelvoitteita riittävinä. Lain muutos mietinnön mukaisesti johtaisi erittäin todennäköisesti kunnallisen itsehallinnon kanssa ristiriidassa olevan vetooikeuden muodostumiseen maankäyttöön ja elinkeinojen kehittämiseen liittyvissä kysymyksissä.

Enontekiön kunta haluaa korostaa, että saamelaiskäräjälain muutoksessa ei tule pyrkiä luomaan lainsäädännöllisiä muutoksia, jotka olisivat ristiriidassa maankäytön suunnitteluun ja ohjaukseen liittyvän kunnallisen itsehallinnon sekä maankäyttö- ja rakennuslain kanssa. Neuvotteluvelvoitteen laajennus ja de facto veto- oikeuden muodostuminen maankäytön suunnitteluun sekä maa- ja vesialueiden käyttöön esitetyn mietinnön mukaisesti asettaisi saamelaisalueen kunnat eriarvoiseen asemaan maankäytön suunnittelussa verrattuna muihin kuntiin ja rapauttaisi kunnallista itsehallintoa. Enontekiön kunta pitää tärkeänä, että maankäytön suunnittelu ja ohjaus säilyvät edelleen kunnallisen demokraattisen ohjauksen piirissä, eikä hyväksy toimikunnan mietinnössä esitettyä muutosta neuvotteluvelvoitteeseen saamelaiskäräjälain pykälään 9 § eikä pykälän 9 § kohta a mukaista kirjausta, jolla heikennettäisiin tosiasiallisesti viranomaisten toimivaltaa koskien maa- ja vesialueiden käyttöä.

Hyväksytty Enontekiön kunnanhallituksessa 24.1.2023 §7